

Geen aftrekbare waardeverminderingen op vruchtgebruik op aandelen

Auteur(s): Stefaan Van Crombrugge
Editie: 1405 p. 5
Publicatiedatum: 05 november 2014

Rechtbank/Hof: Cass.
Datum van uitspraak: 10 oktober 2014
Wetboek: W.I.B. 92
Artikel: 198

Geen aftrekbare waardeverminderingen op vruchtgebruik op aandelen

In de vennootschapsbelasting zijn waardeverminderingen en minderwaarden op aandelen in principe niet aftrekbaar als beroepskost. Zowel het Hof van Cassatie als het hof van beroep te Gent zijn enkele weken geleden tot de conclusie gekomen dat dit aftrekverbod ook geldt voor waardeverminderingen op het 'vruchtgebruik' op aandelen (Cass. 10 oktober 2014 en Gent 30 september 2014).

Aftrekverbod

Behoudens een paar uitzonderingen zijn waardeverminderingen en minderwaarden op aandelen in de vennootschapsbelasting niet aftrekbaar als beroepskosten (art. 198, § 1, 7° WIB 1992). Geldt dit aftrekverbod ook voor waardeverminderingen op het 'vruchtgebruik' op aandelen ?

In de rechtsleer is verdedigd dat dit niet het geval is, omdat (zeer kort samengevat) de waardevermindering die een vruchtgebruiker boekt op zijn vruchtgebruik in de regel niet gepaard gaat met een waardevermindering van het aandeel zelf (L. BROSENS en A. VAN DE VIJVER, "Waardeverminderingen op het vruchtgebruik op aandelen : een complex gegeven", *TFR* 2012, nr. 422, 473 e.v.; de auteurs steunen zich hiervoor onder meer op het advies van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN) nr. 162/2 met betrekking tot het vruchtgebruik op gebouwen en terreinen).

Hof van beroep te Gent

Maar naar de mening van het hof van beroep te Gent geldt de niet-aftrekbaarheid ook voor de waardeverminderingen op het vruchtgebruik op aandelen. Het hof bevestigt aldus een vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Brugge, dat destijds ook in deze nieuwsbrief werdesignaleerd (Rb. Brugge 5 december 2012, [Fisc., nr. 1338, p. 12](#)).

Een vennootschap had het vruchtgebruik gekocht van aandelen voor een periode van 10 jaar. Elk jaar boekte zij daarop een waardevermindering van 10 procent. De fiscus verwerpt de aftrek daarvan op grond van het aangehaalde artikel 198, § 1, 7° WIB 1992. Het hof van beroep te Gent geeft hem gelijk.

De wettekst zegt nergens dat de beperking enkel betrekking zou hebben op aandelen in volle eigendom. Waardeverminderingen en minderwaarden op aandelen omvatten ook waardeverminderingen en minderwaarden op het vruchtgebruik op aandelen. Het is immers duidelijk dat de waarde van het vruchtgebruik op aandelen essentieel en noodzakelijk afgestemd en gedetermineerd wordt door de waarde van wat het gebruik van de aandelen kan opleveren, en door de vruchten die ze kunnen opleveren. In casu blijkt dat de waarde van het vruchtgebruik bij de verwerving werd vastgesteld op basis van de waarde van "het stemrecht en het recht op dividenden". Het valt volgens het hof niet in te zien waarom de boeking van een waardevermindering of minderwaarde op aandelen die in volle eigendom worden aangehouden en gesteund is op een depreciatie wegens het verminderde potentieel aan uitoefening van stemrecht en/of aan uitkering van dividend, niet dezelfde waardevermindering zou zijn, mocht deze door de vruchtgebruiker van de aandelen worden ondergaan en geboekt.

Anders dan de belastingplichtige beweert, kan het CBN-advies nr. 162/2 van maart 1991 volgens het hof hier trouwens geen toepassing vinden. Dat advies gaat over het vruchtgebruik op 'materiële' vaste activa en niet over 'financiële' vaste activa. De stelling die de CBN heeft aangenomen in haar advies nr. 162/2 van maart 1991, kan niet zonder meer worden getransponeerd naar het vruchtgebruik op aandelen. De belastingplichtige haalt weliswaar een passage aan uit het CBN-advies nr. 162/1 van juni 1990 waarin wordt gesteld dat men, wat betreft de verwerving onder bezwarende titel van vruchtgebruik op financiële vaste activa, mag aannemen dat dezelfde beginselen inzake boeking op analoge wijze moeten worden toegepast als wat betreft de verwerving van materiële vaste activa in vruchtgebruik. Maar volgens het hof leidt hij daar ten onrechte uit af dat "de later beschreven regels met betrekking tot waardeverminderingen op materiële vaste activa ook zonder meer zouden gelden voor financiële vaste activa". "In 1990 kon de CBN bezwaarlijk bevestigen dat een nog niet (want pas in 1991) uitgebrachte norm op vergelijkbare manier voor een andere materie zou gelden". Het hof kan "dan ook niet veronderstellen dat de CBN al aan die latere norm zou gedacht hebben".

Deze laatste overwegingen over "die latere norm", die "pas in 1991 werd uitgebracht", lijken ons zeer raar. Bedoelt het hof daarmee de regel van het artikel 198, § 1, 7° WIB 1992, die inderdaad pas werd ingevoerd bij de wet van 23 oktober 1991 ? Dat zijn dan toch geen doelmatige overwegingen, want de Commissie voor Boekhoudkundige Normen geeft geen adviezen over de toepassing van de fiscale wetgeving.

Alleszins besluit het hof dat de uitsluiting van waardeverminderingen of minderwaarden op aandelen als beroepskost "evenzeer toepasselijk is in hoofde van de vruchtgebruiker van die aandelen".

Hof van Cassatie

Het hof van beroep te Antwerpen had reeds eerder in vergelijkbare zin geoordeeld in een arrest van 13 december 2011 (*TFR* 2012, 488) en in een arrest van 8 mei 2012 (*Fisc.Koer.* 2012, nr. 19-20, 644). De voorziening die de betrokken vennootschap tegen dat laatste arrest had ingediend, is nu verworpen door het Hof van Cassatie in een zeer kort gemotiveerd arrest.

Het Hof stelt kort en bondig dat het aftrekverbod geen onderscheid maakt naargelang "de aard van het zakelijk recht op aandelen". En besluit daaruit dat waardeverminderingen op het vruchtgebruik op aandelen "in beginsel" niet aftrekbaar zijn als beroepskost. De stelling van de vennootschap dat het wettelijk verbod om waardeverminderingen op aandelen fiscaal in aftrek te nemen, niet van toepassing is op waardeverminderingen op het vruchtgebruik op aandelen, "gaat uit van een onjuiste rechtsopvatting".